

prof. dr hab. Roman Widaszek
dziedzina: sztuki muzyczne
dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Katowice 10.04.2023 r.

Recenzja w postępowaniu o nadanie dr Tomaszowi Bińkowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne

Zleceniodawca recenzji:

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina działając na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dn. 18 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. poz. 220 poz. 85 z późn. zm.) poinformowała o wyznaczeniu, na posiedzeniu w dniu 15.11.2022 r., mojej osoby w skład komisji habilitacyjnej w postępowaniu wszczętym 13.04.2022 r. w sprawie nadania dr Tomaszowi Bińkowskiemu stopnia doktora habilitowanego. Wyznaczenie to nastąpiło po wcześniejszym wskazaniu mnie przez Radę Doskonałości Naukowej. Informację o wyznaczeniu mnie jako recenzenta w w/w postępowaniu oraz stosowne dokumenty, zostały mi przesłane drogą elektroniczną w dniu 14.03.2023 r. przez dr hab. Aleksandra Szebesczyka – sekretarza komisji habilitacyjnej.

Dokumentacja zawiera:

- wniosek przewodni
- dane wnioskodawcy
- kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora
- rekomendacje
- zgody na wykorzystanie nagrań
- autoreferat
- wykaz osiągnięć naukowych i artystycznych
- skany dokumentów potwierdzających osiągnięcia
- nagrania

Podstawowe dane o Habilitancie

Pan dr Tomasz Bińkowski urodził się 7 lipca 1969 roku w Łodzi. Edukację muzyczną rozpoczął w Podstawowej Szkole Muzycznej w Łodzi, najpierw w klasie skrzypiec, a od 13 roku życia kontynuował w klasie waltorni. Po ukończeniu Liceum Muzycznego im. H. Wieniawskiego w Łodzi rozpoczął studia w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie. W okresie tym współpracował z wieloma orkiestrami i zespołami kameralnymi m.in. Zespołem Kameralistów Polskich „Camerata Vistula”, Warszawską Operą Kameralną, Polską Orkiestrą Radiową, Menuhin Festival Orchestra pod dyrekcją Lorda Yehudi Menuhina a także Penderecki Festival Orchestra pod dyrekcją profesora Krzysztofa Pendereckiego. W latach 1992-1998 był zatrudniony w roli trzeciego waltornisty w orkiestrze „Sinfonia Varsovia”. Z wymienionymi orkiestrami dokonał wielu nagrań płytowych z muzyką symfoniczną, filmową i kameralną. Od roku 2000 pełni funkcję pierwszego waltornisty - solisty w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej w Warszawie z którym związany jest do dnia dzisiejszego. Współpracuje na stałe z wieloma polskimi orkiestrami symfonicznymi i kameralnymi m.in. Krakowską Orkiestrą „Sinfonietta Cracovia”, Filharmonią Pomorską im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy, Filharmonią im. Tadeusza Szeligowskiego w Poznaniu, Filharmonią Podkarpacką im. Artura Malawskiego w Rzeszowie, Filharmonia Podlaską w Białymstoku, Filharmonią im. H. Wieniawskiego w Lublinie, Toruńską Orkiestrą Symfoniczną, Wrocławską Orkiestrą Kameralną „Leopoldinum”, Orkiestrą kameralną „Concerto Avenna”, Orkiestrą kameralną „Feel Harmony”, Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej oraz Capellą Cracoviensis w Krakowie. Pan dr Tomasz Bińkowski koncertuje również jako kameralista wraz z Kwartetem Wilanowskim, Kwartetem Śląskim, Paderewski Kwartet, Kwartetem „Prima Vista” oraz Wieniawski Quartet. Jest założycielem kwintetu instrumentów dętych blaszanych „Chamber Brass” z którym oprócz wielu koncertów nagrał pierwszą w Polsce płytę kwintetu blaszanego pod nazwą „Blacha” w technologii zapisu audiofilskiego „Hi-End”. Pod kierownictwem artystycznym Tytusa Wojnowicza tworzył zespół wykonujący na współczesnych instrumentach muzykę barokową i wczesno klasyczną „Ensemble de Narol”, która od 2004 roku przekształciła się w większy skład kameralny i istnieje do dziś pod nazwą „Essentia Musica”. Habilitant jest członkiem zespołu wykonującego muzykę współczesną „Chain Ensemble”, oraz jednym z założycieli formacji „Gruppo di Tempera” – zespołu będącego połączeniem fortepianu i klasycznego kwintetu dętego. Pan dr Tomasz Bińkowski jest wykładowcą w klasie waltorni Uniwersytetu Muzycznego im. F. Chopina w Warszawie.

Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego przez Kandydata

Pan dr Tomasz Bińkowski jako swoje osiągnięcie w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazał nagrania audio – video, będące rejestracją dwóch koncertów kameralnych. Pierwszy zarejestrowany został w studio TVP w Warszawie w ramach cyklu „Scena klasyczna” dla TVP Kultura (2018r.), drugi zaś, to koncert finałowy Festiwalu „Emanacje”, prezentowany on – line w Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach (30.08.2020r.). Podczas pierwszego koncertu zostały wykonane następujące kompozycje:

Jean Françaix - „L'Heure du Berger”

Aleksander Tansman – „La Dance de la Sorciere”

Francis Poulenc – Sextet na fortepian i kwintet dęty

Wykonawcami był zespół Gruppo di Tempera w składzie:

Agata Igras – flet

Sebastian Aleksandrowicz – obój

Adrian Janda – klarnet

Artur Kasperek – fagot

Tomasz Bińkowski – waltornia

Agnieszka Kopacka – Aleksandrowicz – fortepian

W programie drugiego koncertu znalazł się Sekstet na klarnet, waltornię, trio smyczkowe i fortepian Krzysztofa Pendereckiego. Wykonawcami utworu byli:

Janusz Wawrowski – skrzypce

Katarzyna Budnik – altówka

Marcin Zdunik – wiolonczela

Andrzej Ciepliński – klarnet

Tomasz Bińkowski – waltornia

Szymon Nehring – fortepian

Prezentowane na pierwszym koncercie kompozycje Jeana Françaixa, Aleksandra Tansmana oraz Francisca Poulenca należące do kanonu dzieł kameralnych przeznaczonych na klasyczny kwintet dęty z fortepianem, wykonane zostały przez „Gruppo di Tempera”, znakomity zespół kameralny, którego członkiem jest dr Tomasz Bińkowski. Całość programu, będąca niezwykle wymagająca dla każdego z muzyków, zaprezentowana została brawurowo, stylowo, a w wielu

fragmentach wirtuozowsko (jak np. w kompozycji J. Francaix). Bez wątpienia zarejestrowana kreacja artystyczna zespołu, zasługuje na wielkie słowa uznania. Partia rogu realizowana przez Habilitanta, w bardzo pozytywny sposób zauważana jest w każdym z wspomnianych dzieł. Kandydat w bardzo dobry sposób operuje całym wachlarzem swoich możliwości, prezentując zarówno wymagające precyzji i lekkości fragmenty techniczne, jak i ukazując swoją wrażliwość na barwę i jakość brzmienia. Strona wyrazowa realizowanych partii, jest również bez zarzutu, o czym świadczą niezwykle ekspresyjnie wykonane miejsca solowe.

Sekstet na klarnet, waltornię, trio smyczkowe i fortepian Krzysztofa Pendereckiego, to z całą pewnością dzieło niezwykle wymagające, którego wykonania podejmują się tylko nieliczni – najlepsi kameraliści. W pełni zgadzam się z Habilitantem, który w swoim autoreferacie pisze: „Oryginalny zestaw instrumentów – klarnet, waltornia, trio smyczkowe i fortepian – posłużył kompozytorowi do uzyskania bogatej palety barw dźwiękowych i zastosowania różnorodnych sposobów koncertowania. Kameralne dialogi pojedynczych instrumentów zestawiane są z fragmentami tutti, gdzie zespół osiąga brzmienie małej orkiestry”. Sekstet Pendereckiego napisany dla wybitnych wirtuozów takich jak Paul Meyer - klarnet, Radovan Vlatkovic - waltornia oraz rosyjski kwartet fortepianowy w składzie Maxim Vengerov, Yuri Bashmet, Mścisław Rostropowicz i Dimitri Alexejev, takich wirtuozów wymaga do kolejnych prezentacji dzieła. Artyści wykonujący dzieło w Centrum Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach, stworzyli bardzo udaną kreację, ukazując zarazem swój wybitny kunszt instrumentalny w bardzo wymagającej kompozycji kameralnej. Niezwykle wirtuozowsko potraktowana przez kompozytora waltornia, jest nie lada wyzwaniem dla wykonawcy. Rozbudowana kadencja na początku utworu, kadencja wykonana za sceną (da lontano), czy kadencyjne sola w II części, to miejsca gdzie w znaczący sposób Habilitant potwierdził, iż jest wybitnym wirtuozem swego instrumentu. Kameralne, kreatywne ekspresyjne muzykowanie, plastyczny dźwięk, czytelna narracja, to dodatkowe atuty określające dr Tomasza Bińkowskiego. Obie prezentacje koncertów kameralnych z Jego udziałem, można określić jako wybitne, nie tylko z punktu widzenia artystycznego ogółu, ale również kunsztu waltornisty.

Działalność artystyczna

Aktywność artystyczna Habilitanta oscyluje wokół trzech form - muzyk orkiestrowy, kameralista oraz solista. Wieloletnia praca i współpraca z orkiestrami symfonicznymi, kameralnymi i operowymi to tym samym wieloletnie doświadczenie i praktyka, te zaś są

nieocenione w pracy dydaktycznej Habilitanta. Pan dr Tomasz Bińkowski współpracował m.in. z takimi artystami jak Yehudi Menuhin, Mścisław Rostropowicz, Martha Argerich, Jacek Kasprzyk, Krzysztof Penderecki, Gabriel Chmura, Jerzy Semkow, Gil Shaham, Misha Maisky, Joshua Bell, Sir James Galway, Midori, Jean-Pierre Rampal, Nigel Kennedy, Anne-Sofie Mutter, czy Rudolf Buchbinder. Koncertował w największych salach na świecie - takich jak: Tokyo Opera City Concert Hall, Yokohama Minato Mirai Hall, Salle Pleyel Paris, Barbican Centre London, Sala P. Czajkowskiego w Moskwie, Teatr Maryjski w Petersburgu, Sala Filharmonii Berlińskiej, sale filharmonii w Hamburgu i Bremie, Monachium Am Gastieg, sale w Szanghaju i Pekinie, Sala plenarna ONZ, Covent Garden Opera w Londynie oraz Musikverein Wien. Habilitant jako muzyk orkiestrowy wykonywał największe dzieła literatury orkiestrowej, a także brał również udział w szeregu nagrań muzyki filmowej. Z różnymi orkiestrami i zespołami nagrał 64 płyty, w tym ścieżki dźwiękowe do filmów z muzyką Krzesimira Dębskiego, Jana AP Kaczmarka, Zbigniewa Preisnera, Michała Lorenca, Pawła Mykietyna i innych. Obecnie nadal pełni funkcję pierwszego waltornisty - solisty w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej w Warszawie. Jako kameralista dr Tomasz Bińkowski współpracował min. z Kwartetem Wilanowskim, Kwartetem Śląskim, Paderewski Kwartet, Kwartetem „Prima Vista” oraz Wieniawski Quartet. Był członkiem i założycielem kilku formacji kameralnych – kwintet blaszany „Blacha”, Camerata Vistula, Chain Ensemble, Ensemble de Narol oraz Gruppo di Tempera z którą współpracuje do dnia dzisiejszego. Liczne koncerty kameralne z w/w formacjami w kraju i za granicą obejmowały bardzo szeroki repertuar zarówno spośród sztandarowych dzieł literatury kameralnej, jak i wielu współczesnych – premierowych kompozycji. Habilitant miał okazję także 12 razy wystąpić w charakterze solisty z orkiestrą, wykonując m.im. dzieła Mozarta, Straussa, Telemanna i Schumanna. W tym miejscu pragnę zaznaczyć, iż dorobek artystyczny dr Tomasza Bińkowskiego jest niezwykle zróżnicowany i bogaty.

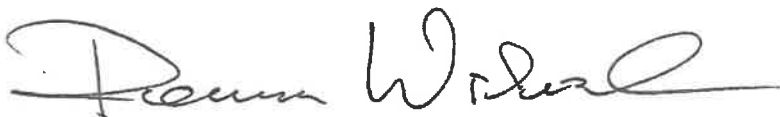
Działalność pedagogiczna i naukowa

Omawiając pracę dydaktyczną Habilitanta należy ją ocenić wysoko. Jego podopieczni i wychowankowie zajmują czołowe miejsca w konkursach krajowych i międzynarodowych, a także pozytywnie przechodzą proces rekrutacji do orkiestr. Pan dr Tomasz Bińkowski zapraszany jest do udziału w pracach jury krajowych konkursów oraz do prowadzenia kursów

waltoniowych w kraju i zagranicą (Niemcy, Liban, USA, Ukraina). Habilitant jest konsultantem Centrum Edukacji Artystycznej.

Konkluzja

Przedstawione dzieło artystyczne jako osiągnięcie, dorobek artystyczny, dydaktyczny i popularyzatorski Pana dra Tomasza Bińkowskiego stanowi twórczy wkład w rozwój dyscypliny artystycznej sztuki muzyczne i odpowiada wymaganiom stawianym kandydatom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego. Popieram starania kandydata dra Tomasza Bińkowskiego o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne, działając zgodnie z wymaganiami art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Z 2017 roku poz. 1798) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku (Dz. U. Z 2018 roku poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniach habilitacyjnych oraz o postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

prof. dr hab. Roman Widaszek